

Handtekeningenactie van het Aktiekomitee tegen de aanleg van de E10 ter vrijwaring van het Peerdsbos, 1968-1969

Inventaris van het archief van Guido van Steenbergen, voorzitter Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen 1983-1986

Martijn Vandenbroucke, Amsab-ISG

Het samenwerkingsakkoord dat Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis midden 2002 met de Bond Beter Leefmilieu (BBL) Vlaanderen afsloot, heeft in korte tijd niet alleen geleid tot talrijke archiefoverdrachten, maar ook tot positieve resultaten voor de ontsluiting van het archief van de Vlaamse milieubeweging. Na de inventaris van het archief van Guido Steenkiste is deze van het archief van zijn voorganger aan het hoofd van BBL Vlaanderen, Guido van Steenbergen, reeds de tweede overzichtelijke toegang tot het papieren erfgoed van de koepel van Vlaamse milieubewegingen. Een duidelijke aanwijzing van de snelle kennistoename van de Amsab-medewerkers op het gebied van de Vlaamse ecologische beweging.

De groene pionier Guido van Steenbergen

Guido van Steenbergen speelt reeds vanaf midden jaren 1960 een belangrijke rol in een aantal acties van de ontluikende milieubeweging. Hij is daarmee zonder meer een 'groene pionier' voor Vlaanderen. Nog tijdens zijn opleiding tot licentiaat wetenschappen-dierkunde is Guido van Steenbergen in 1965 medeoprichter en eerste secretaris van het Centrum voor Natuurbeschermingseducatie (CVN).⁽¹⁾ Deze vzw zal onder de Vlaamse natuurbehoudbewegingen steeds een eigen plaats innemen als gespecialiseerde dienst voor milieueducatie: naast het inrichten van een cursus 'natuurgids' in alle Vlaamse provincies wordt een breed gamma van avondcursussen en vakantiewerking rond natuur en milieu aangeboden. Daarnaast houdt het CVN zich bezig met het raadgeven aan en ondersteunen van andere verenigingen, organisaties en overheidsdiensten op het vlak van milieueducatie.

Van Steenbergen staat - vanuit zijn inzet voor het CVN - mee aan de wieg van het Aktiecomitee ter vrijwaring van het Peerdsbos, dat zich in de jaren 1968-1969 verzet

tegen de aanleg van de E10 door een van de laatst overblijvende natuurgebieden in de nabije omgeving van Antwerpen. In 1972 is Van Steenberghe als secretaris van het CVN ook betrokken bij de organisatie van een jongerenmilieucongres te Gent. Van Steenberghe is ook een van de initiatiefnemers van het Groen Manifest dat in oktober 1970 door 21 jeugdorganisaties wordt opgesteld. Voornaamste eisen zijn de oprichting van een ministerie van Milieubeheer en de goedkeuring van een kaderwet voor het milieubehoud. Het daarna opgerichte Komitee voor het Groen Manifest, waarvan Van Steenberghe als secretaris optreedt, zal een voortrekkersrol spelen in het protest tegen de vestiging van een koolstoffabriek door Progil te Kallo.

Medestichter BBL Vlaanderen

In 1971 is het CVN samen met 37 andere organisaties aanwezig op de officiële oprichting van de Bond Beter Leefmilieu/ Inter-environnement te Brussel. Van Steenberghe is intussen hoofd van de Opvoedkundige Dienst van de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (de zoo) geworden (1969). Hij zal de daaropvolgende jaren wat meer naar de achtergrond verdwijnen, al blijft hij zich onverdroten inzetten voor de milieubeweging. In 1974 wordt hij hoofd van het domein Planckendael (een afdeling van de zoo te Mechelen) om vier jaar later de functies van conservator van de musea en verantwoordelijke externe relaties-wetenschapszaken van de zoo op te nemen.

Voorzitterschap op een breukmoment

Guido van Steenberghe is reeds lid van de Raad van Beheer van de unitaire BBL, zij het dan wel onder de vorm van een confederatie van Bond Beter Leefmilieu vzw/ Inter-environnement asbl. Hieraan komt begin 1981 een eind na een financiële put en het daaropvolgend ontslag van bijna het volledige personeelsbestand. Na het plotse overlijden van Herman Delaunois wordt Van Steenberghe in 1983 de tweede voorzitter van BBL Vlaanderen. De jaren 1980 zijn voor de milieubeweging een turbulente periode, waarin ze op zoek gaat naar een nieuwe koers. Van Steenberghe wordt hierbij vaak in het kamp van de meer 'behoudsgezinde' vleugel geplaatst, tegenover Guido Steenkiste en Paul Staes, die naar een 'actiegerichte' koers streven.⁽²⁾ Helemaal terecht is dat niet, vooral als men naar de rol kijkt die Van Steenberghe speelde in de acties rond Progil en het Peerdsbos.

Een blijvende inzet voor het ecologische gedachtegoed

In de jaren volgend op zijn voorzitterschap neemt Van Steenberghe verschillende bestuursfuncties op in diverse vanuit de overheid opgerichte adviesorganen: sinds 1985 is hij ondervoorzitter van de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en sinds 1986 ondervoorzitter van de Vlaamse Raad voor het Leefmilieu. Daarnaast is hij tussen 1984 en 1988 covoorzitter van het Nationaal Verbond voor Natuurbescherming. Hij is daar-

mee ontegensprekelijk een belichaming van de transformatie (en het daarmee gepaard gaande succes) van de milieubeweging waarbij gekozen wordt voor een duidelijke deelname aan de besluitvorming.

In 1989 keert Van Steenberghe terug naar de leiding van de BBL, waar hij na de verkiezing van Luc Hens als nieuwe voorzitter in 1989 het ondervoorzitterschap bekleedt. Vanaf 1986 doet hij ook de coördinatie van het milieuzakboekje.

Het archief

Dit archief maakt integraal deel uit van het samenwerkingsakkoord dat tussen BBL Vlaanderen en Amsab-ISG werd gesloten, al is het geen 'zuiver' BBL-archief. Het bevat namelijk stukken die door Guido van Steenberghe werden verzameld; er zijn dan ook diverse archiefvormers. In de eerste plaats van Guido van Steenberghe als BBL-voorzitter, maar ook van BBL als organisatie; zo is in het archief een bijna volledige reeks notulen (met bijlagen) van Algemene Vergadering, Raad van Beheer en Uitvoerend Comité terug te vinden. Tot het archief behoren ook een aantal stukken die vanuit zijn bestuursfuncties bij het CVN en andere organisaties zijn ontstaan. Ik denk hierbij aan enkele zeer interessante dossiers betreffende de actiecomités voor het Groen Manifest, tegen de doortrekking van de E10 door het Peerdsbos en tegen de vestiging van een zwavelkoolstoffabriek te Kallo.

Het archief bestaat uit 266 inventarisnummers, opgeborgen in 16 dozen (1,76 lopende meter archief) en bestrijkt de periode 1968-1999. Het kan geraadpleegd worden mits toestemming van de dienstdoende archivaris van Amsab-ISG.

- (1) Nu het Centrum voor Natuur- en milieueducatie. In 1984 wordt van Steenberghe overigens voorzitter van 'zijn' CVN.
- (2) M. HOOGHE, *Bond Beter Leefmilieu vzw 1971-1996. De milieukoepel in Vlaanderen*, Brussel: Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw, 1996, p.17.

Bibliografie

- DE GROOTE, H., *Bond Beter Leefmilieu vzw: koepel voor aangesloten milieuorganisaties?* Gent, Arteveldehogeschool, 2002, 71 p. (Scriptie voor het behalen van het diploma Sociaal Werk - Syndicaal Werk)
- HOOGHE, M., *Bond Beter Leefmilieu vzw 1971-1996. De milieukoepel in Vlaanderen*, Brussel: Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen vzw, 1996, 38 p.
- VANDENBROUCKE, M., Guido Steenkiste, voorzitter Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen 1986-1989. Inventaris van het archief van Guido Steenkiste. In: *Brood & Rozen*, (2004)2, p. 71-72.